

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ПЛАНУВАННЯ ТА СТАНДАРТИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
підготовки доктора філософії
галузі знань 09 Біологія
спеціальності 091 Біологія
освітньо-наукової програми Біологія організмів та
надорганізованих систем

Луцьк – 2022

Силабус нормативного освітнього компонента «ПЛАНУВАННЯ ТА СТАНДАРТИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» підготовки доктора філософії галузі знань 09 Біологія спеціальності 091 Біологія за освітньо-науковою програмою Біологія організмів та надорганізмів систем.

Розробник: Єлісеєва Л.В., проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці, професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, доктор економічних наук, професор

Погоджено

Гарант ОНП

Оксана ФІЩУК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	09 Біологія спеціальності 091 Біологія Біологія організмів та надорганізованих систем Доктор філософії	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90 / 3		Рік навчання – 1-й
		Семестр – 2-ий
		Лекції – 20 год.
		Практичні – 12 год.
		Самостійна робота – 52 год.
ІНДЗ: немає	Консультації – 6 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова викладання		українська

II. Інформація про викладача

Єлісеєва Людмила Володимирівна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Контактна інформація: +38-095-021-75-70, Yeliseieva.Liudmyla@vnu.edu.ua

Розклад занять: розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

У рамках освітнього компонента «Планування та стандарти наукової діяльності» здобувач освіти може набути компетентностей планування своєї наукової діяльності з врахуванням чинних національних стандартів та відповідного міжнародного досвіду. Для цього здобувачі освіти засвоюють знання щодо етапів, логіки проведення, структурних компонентів наукового дослідження, необхідності й правил дотримання норм академічної доброчесності та формують практичні навички роботи з науковим текстом, уміння апробувати, представляти результати наукової діяльності тощо. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання видів робіт, які передбачені силабусом.

Об'єктом освітнього компонента «Планування та стандарти наукової діяльності» є процес наукового дослідження.

Предметом освітнього компонента «Планування та стандарти наукової

діяльності» є особливості планування наукової діяльності з врахуванням чинних національних стандартів.

2. Пререквізити та постреквізити

Пререквізити (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни): здобувач освіти має прослухати курс: «Філософія та методологія науки».

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни): інформація буде корисна для вивчення усіх дисциплін професійної підготовки та атестації.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета – формування у здобувачів освіти комплексу знань, вмінь, навичок та компетентностей щодо планування наукової діяльності з врахуванням чинних національних стандартів.

Завдання:

- сформувати вміння планувати різні етапи проведення наукової роботи;
- ознайомити з вимогами до написання наукового дослідження та оформлення його результатів;
- сформувати навички роботи з науковим текстом, уміння апробувати, представляти результати наукової діяльності;
- ознайомити з вимогами до публікацій результатів наукових досліджень та особливостями міжнародних стилів цитування;
- сформувати навички дотримання принципів академічної доброчесності.

4. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності

ЗК 03. Здатність до аналізу і планування, розробки та управління проектами, здійснення комплексних досліджень, в тому числі міждисциплінарні.

ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї, обирати оптимальні шляхи і методи вирішення завдань досліджень, інтерпретувати та аналізувати їх результати.

ЗК 07. Володіння сучасними методами, формами та засобами навчання в системі вищої освіти України. Здатність застосовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання.

ЗК 08. Здатність до критичної переоцінки накопиченого досвіду в галузі біологічної науки і творчого аналізу шляхів її подальшого розвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність організовувати, моделювати та розробляти наукові дослідження, реалізувати координаційне управління науковою діяльністю, створювати нові знання у біології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, створювати моделі об'єктів і процесів на прикладі різних рівнів організації живого.

СК 02. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК 03. Здатність застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності, використовувати результати наукового пошуку в практичній діяльності.

СК 05. Здатність прогнозувати напрямки розвитку сучасної біології на основі загального аналізу розвитку науки і технологій.

СК 06. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК 08. Здатність до особистої професійної відповідальності за наукову діяльність та її результати.

СК 09. Здатність користуватися новітніми досягненнями біології та застосування їх для вирішення наукових завдань і самостійної роботи в межах обраної спеціальності.

Програмні результати навчання

ПР1. Демонструвати концептуальні та методологічні знання з біології і на межі предметних галузей.

ПР2. Аналізувати та оцінювати сучасні наукові досягнення при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях.

ПР3. Застосовувати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, для отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПР5. Формулювати наукову проблему, розробляти гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ПР6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, організувати та керувати інформацією. Обирати і застосовувати методологію та інструментарій наукового дослідження при здійсненні теоретичних й емпіричних досліджень у галузі біології.

ПР7. Розробляти та управляти науковими проектами, ініціювати організації досліджень в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності. Проводити моделювання та діагностування різних процесів та об'єктів у процесі дослідження біологічних систем різного рівня організації.

ПР8. Презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми біології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у наукових виданнях.

ПР9. Аналізувати результати власних досліджень та співставляти їх з результатами інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПР10. Практикувати різні форми участі у роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з вирішення наукових і науковоосвітніх завдань.

ПР12. Дотримуватись норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності, сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.

ПР14. Розв'язувати важливі теоретичні та практичні проблеми біології з

дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів (складення пропозицій щодо фінансування досліджень та/або проєктів, реєстрації прав інтелектуальної власності).

ПР15. Здійснювати професійну науково-дослідну та виробничу діяльність, зберігаючи природне та культурне надбання.

ПР18 Формувати системний науковий світогляд, демонструвати загальний культурний кругозір, нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПР19 Вміти визначати перспективні напрями розвитку біологічної науки в самостійній науково-дослідній роботі та володіти знанням про основні концепції біології на різних етапах історичного розвитку науки.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Планування наукової діяльності						
Тема 1. Наукова діяльність: суть та основні напрями.	9	2	-	5	-	О, ДП, РМГ, Р / 10
Тема 2. Етапи проведення наукової роботи.	8	2	-	5	1	-
Тема 3. Структурні елементи наукового дослідження.	10	2	2	5	1	О, ДП, РМГ, Р /10
Тема 4. Методологія наукового дослідження.	12	2	2	7	1	О, ДП, РМГ, Р /10
Тема 5. Планування та організація апробації й оприлюднення результатів наукового дослідження.	8	2	-	5	1	-
Разом за модулем 1	47	10	6	27	4	30
Змістовий модуль 2. Стандарти наукової діяльності						
Тема 6. Вимоги до оформлення наукового дослідження.	10	2	2	5	1	О, ДП, РМГ, Р /10
Тема 7.	9	2	2	5	-	

Наукометричні бази даних. Імпакт-фактор.						О, ДП, РМГ, Р /10
Тема 8. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах.	7	2	-	5	-	-
Тема 9. Вимоги до публікацій результатів наукових досліджень.	10	2	2	5	1	О, ДП, РМГ, Р /10
Тема 10. Авторське право та наслідки його порушення.	7	2	-	5	-	-
Разом за модулем 2	43	10	6	25	2	30
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Модульна контрольна робота						40
Всього годин / Балів	90	20	12	52	6	100

Форма контролю*: ДП – дискусія; Т – тестування; РЗ – розв’язування задач, РМГ – робота в малих групах; Р – реферат; О – опитування; ПКР – підсумкова контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання

У процесі виконання самостійної роботи здобувач освіти, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні завдання. Метою самостійної роботи є набуття здобувачами освіти практичних навичок щодо засвоєння знань із дисципліни «Планування та стандарти наукової діяльності».

Для виконання роботи здобувач освіти обирає та опрацьовує теоретичні питання.

Теми самостійної роботи

1. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
2. Функції гіпотези.
3. Наукова парадигма.
4. Наукові школи.
5. Етика наукового дослідження.
6. Світовий досвід формування академічної доброчесності.
7. Захист прав та відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.
8. Практична значимість роботи.
9. Види академічної відповідальності.
10. Методологія дослідження складних систем.
11. Сучасні методи математичного опису складних систем (фазовий простір, теорія хаосу, аттрактори, фрактали).

12. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях.
13. Форми організації наукової діяльності. Складання заявок на держбюджетну тему наукового дослідження.
14. Експертиза наукових доробок.
15. Національна система науково-технічної інформації.
16. Особливості роботи з електронними ресурсами.
17. Проєктні форми наукових досліджень.
18. Академічна доброчесність та антиплагіат.
19. Система атестації наукових кадрів.
20. Розробка презентації наукового дослідження.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час практичних занять та заліку заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який передбачає оцінювання засвоєного здобувачами освіти навчального матеріалу з освітнього компонента на підставі результатів поточного контролю і модульних контрольних робіт. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач освіти може усно розкрити окремі питання, що винесені на залік.

Перелік питань на залік

1. Наукова діяльність: суть та основні напрями.
2. Види наукових досліджень.
3. Етапи проведення наукової роботи.
4. Структурні елементи наукового дослідження.
5. Методологія наукового дослідження.
6. Теоретичні методи досліджень.
7. Емпіричні методи досліджень.
8. Види наукових досліджень.
9. Етапи виконання науково-дослідної роботи.
10. Вибір теми та новизна дослідження.
11. Складання плану наукової роботи.
12. Структурні елементи наукового дослідження.
13. Формулювання та обґрунтування наукової гіпотези.

14. Вимоги до оформлення наукового дослідження.
15. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.
16. Логіка процесу наукового дослідження.
17. Наукометричні бази даних. Імпакт-фактор.
18. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах.
19. Форми впровадження результатів дослідження.
20. Авторське право та наслідки його порушення.
21. Плагіат та нормативно-правові засади боротьби з плагіатом.
22. Правила посилання на наукові тексти.
23. Організація апробації та оприлюднення результатів наукового дослідження.
24. Вимоги до публікацій результатів наукових досліджень.
25. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67 – 74	
60–66	
1–59	Незараховано

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 12.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Про затвердження національного плану щодо відкритої науки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.10.2022 № 892-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892-2022-%D1%80#Text>
6. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.09.2019. № 1220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#Text>
9. Clarivate. URL: <https://clarivate.com/>
10. Elsevier. URL: <https://www.elsevier.com/>
11. Journals of Cambridge University Press. URL: <https://www.cambridge.org/universitypress>
12. Journals of Oxford Academic. URL: <https://academic.oup.com/journals/>
13. Research4Life. URL: <https://www.research4life.org/>

Додаткова література

1. Добронравова І.С., Руденко О.В., Сидоренко Л.І. *Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник*. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

2. Конверський А. *Основи методології та організації наукових досліджень*. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.

3. Корягін М.В., Чік М.Ю. *Основи наукових досліджень: навчальний посібник*. К.: Аперта, 2019. 492 с.

4. Мальська М., Паньків Н. *Основи наукових досліджень: навчальний посібник*. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

4. Офіційний сайт Національної академії наук України. URL: <https://www.nas.gov.ua>

5. Офіційний сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. URL: <https://dntb.gov.ua/>